

лам сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден з метою виконання комерційних транспортних перевезень.

Література:

1. Кримінальний кодекс Російської Федерації від 13 червня 1996 року N 63-ФЗ.

2. Міністерство РФ зі справ цивільної оборони, надзвичайних ситуацій і ліквідації стихійних лих [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.mchs.gov.ru/>

УДК 344.7 (043.2)

Кузнецов В.С.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник : Лихова С.Я., д.ю.н., доцент

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПОЛЬОТІВ ТА ПІДГОТОВКИ ДО НИХ ЕКІПАЖЕМ ВІЙСЬКОВОГО АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ: ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД

Згідно статті 416 Кримінального кодексу України суб'єктом злочину можуть бути військовослужбовці та військовозобов'язані під час проходження зборів, а також члени екіпажу військового повітряного судна (командир судна, штурман, бортінженер тощо), та інші особи, на яких відповідними нормативно-правовими актами покладені обов'язки по забезпеченню правил польотів чи підготовки до них (керівник польотів, технік літака, механік, диспетчер тощо).

Основний безпосередній об'єкт злочину – порядок здійснення польотів та підготовки до них, а також порядок експлуатації літальних апаратів, у тому числі військових [1, ст.416]. Це передбачено у Постанові "Про затвердження Положення про використання повітряного простору України" від 29 березня 2002 р., Керівництві по проведенню польотів 1993 р., Організації по проведенню польотів 1993 р., наказах Командуючого Військово-Повітряних сил України та подібних актах нормативного характеру. Додатковим об'єктом злочину може виступати життя та здоров'я людини і право власності.

З об'єктивної сторони злочин характеризується суспільно небезпечним діянням (діями або бездіяльністю), суспільно небезпечними на-

слідками у вигляді катастрофи або інших тяжких наслідків, причинним зв'язком між вказаними діянням та наслідками, і може виражатися у порушенні правил: 1) польотів; 2) підготовки до польотів; 3) експлуатації літальних апаратів. Під катастрофою у ст. 416 КК слід розуміти зруйнування або пошкодження військового повітряного судна, яке було поєднане з загибеллю хоча б однієї особи із числа членів екіпажу або інших осіб. До інших тяжких наслідків відноситься аварія – це суттєве пошкодження повітряного апарата чи його серйозну поломку, зруйнування чи суттєве пошкодження інших об'єктів (будинків, споруд, аеродрому чи інших шляхів сполучення), заподіяння великої матеріальної шкоди, заподіяння середньої тяжкості чи тяжких тілесних ушкоджень, зрив виконання бойового завдання тощо. Літальний апарат – це пристрій для польотів в атмосфері чи космічному просторі [2; п.54, ст.1]. До військових літальних апаратів належать літаки, у т.ч. безпілотні, гелікоптери, планери, аеростати, які належать Збройним Силам України, Військово-повітряним силам, а також ті, які зареєстровані у реєстрі державних повітряних суден.

Порушення правил польотів може полягати в порушенні правил пілотування (ухилення від завданого ешелону польоту, порушення встановлених норм і схем набору висоти, виходу із зони аеродрому, зниження чи заходу на посадку), проведення різних повітряних операцій (десантування, бомбардування, будівництва інженерних споруд за допомогою вертольотів тощо), або інших правил польотів (взяття на борт судна кількість пасажирів, яка перебільшує встановлені нормативи, політ з виключеним радіозв'язком, несанкціоноване світлове чи інше електромагнітне випромінювання, вліт без дозволу в заборонені зони, передача управління літальним апаратом сторонній особі, політ літерного рейсу гелікоптером за правилами візуальних польотів у гірській місцевості вночі) тощо. Порушення правил підготовки до польотів полягає у недоброякісному плановому або неплановому ремонті і технічному обслуговуванні літальних апаратів, тобто в ремонті (технічному обслуговуванні) з відступом від стандартів, норм і правил, які визначають технологію їх проведення (наприклад, залишення тих вад, які треба було усунути, встановлення зіпсованих деталей) [3, с. 553].

Взагалі ж порушення правил польотів, підготовки до них і експлуатації літальних апаратів передбачає порушення встановленого порядку організації, виконання і забезпечення польотів, здійснення нагляду і контролю за їх безпекою, забезпечення безпеки польотів та її профілактику тощо. Указані правила можуть бути порушені під час як бойової підготовки, так і виконання випробувальних, демонстраційних, спе-

ціальних польотів чи підготовки до них, участі у виставках і змаганнях. Якщо порушення правил польотів військових літальних апаратів були поєднані з порушенням правил міжнародних польотів, то за вчинення умисно незаконного вльоту в Україну або вильоту із України члени екіпажу військового повітряного судна несуть відповідальність за ст. 331 КК, а за інші порушення правил міжнародних польотів, які не потягли наслідків, передбачених ст. 416 КК,— за ст. 334 КК. У разі порушення не правил польотів, а правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, що виконуються у будівництві за допомогою гелікоптерів, винна особа несе відповідальність за ст. 272 КК, а за певних обставин — за ст. 425 КК. Якщо порушення правил польотів екіпажем військового літального апарата полягали у вльоті в Україну або вильоті із України без відповідного дозволу, а так само у недодержанні зазначених у дозволі маршрутів, місць посадки, повітряних трас, коридорів або ешелонів і потягли наслідки, передбачені ст. 416 КК, вони кваліфікуються за цією статтею.

Військовослужбовці, які вчинили порушення правил польотів військових літальних апаратів після їх угону, несуть відповідальність за сукупністю злочинів, передбачених ст. ст. 278 КК і 416 КК.

З суб'єктивної сторони злочин характеризується в цілому необережною формою вини. Ставлення ж до порушення конкретних правил може бути й умисним.

Література:

1. Кримінальний кодекс України.— К.:ПАЛИВОДА А.В.,2012.— 216 с.— (Кодекси України).
2. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради України.— 2011.— № 48-49.
3. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін., за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація.— К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2006.— 1184 с.

Кузьменко П.О.,
студент,
Юридичний інститут
Національний авіаційний університет, Київ
Науковий керівник: Хорт І.В.. старший викладач

ПРАВОВІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА У ПРОВАДЖЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ

Специфіка наглядової діяльності прокурора на стадії порушення кримінальної справи про злочини на повітряному транспорті полягає в необхідності безпосереднього вивчення ним матеріалів розслідування. Це дає можливість вирішити питання про те, чи достатньо підстав для порушення кримінальної справи, встановити обставини, які сприяють вчиненню тих чи інших злочинів, забезпечити принцип невідворотності покарання осіб, винних у вчиненні злочину.

Висновки розслідування, як і матеріали дослідчої перевірки дають можливість вирішити питання про достатність підстав для порушення кримінальної справи про злочини на повітряному транспорті.

Більшість питань даної проблеми аналізувались такими науковцями як О.В. Сорока, Б.Н. Дудишкін, В. Коршиков, А.М. Наумов, В.О. Емінов та ін. У своїх працях вони досліджували поняття, значення та порядок провадження розслідування. Разом з тим поза увагою залишились проблеми його правового регулювання. Враховуючи зазначене, основна мета даної праці — розкрити правові та методологічні аспекти участі прокурора у проведенні розслідування злочинів.

Основні завдання, які підлягають вирішенню, вбачаються у: 1) визначенні особливості правового регулювання здійснення розслідування; 2) аналізі правової природи результатів розслідування; 4) дослідженні ролі прокурора у провадженні розслідування.

Нагляд прокуратурою за розслідуванням злочинів на повітряному транспорті здійснюється на основі відомих нормативно-правових актів, таких як, наприклад, Правила розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами в Україні, затверджені Наказом Державної Служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації № 943 від 13.12.2005 р. Безперечно, всі відомчі нормативні акти покликані на забезпечення ефективного розслідування злочинів та запобігання вчиненню нових. Однак, в першу чергу, саме прокурори дають накази слідчим, які допомагають останнім правильно визначити